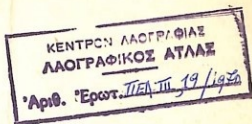

19

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (135)

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεν έφθ. 1969-20-3-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Ἀρτεμισία...
(παλαιότερον ὄνομα: Τσερνίτσα), Ἐπαρχίας Καλαμάτας
Νομοῦ Μεσσηνίας

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἀθαν.
Καρουντζος... ἐπάγγελμα... Διδάκκαλος...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... Ἀρτεμισία Καλαμάτας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... δύο (2)...

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Λαμφοπούλου Χρήστον
.....
ἡλικία..... γραμματικαὶ γνώσεις.....

..... τόπος καταγωγῆς Ἀρτεμισία
β) Χαλέπας Γεώργιος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Ὀριαν - Ρεγκοζενίτσα -
Καρυαί - Μεγάλη Λάνκα

Ἐπὶ ἤρχον αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ἐπὶ ἡλλάσσοντο

2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς τὸν χωρικοὺς

3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Ἀναλόχως καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὸν θάνατον
τοῦ πατρὸς ἐγένετο ὁ χωρικός τῆς πατρικῆς
περιουσίας

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Εἰς ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Μὰ... ἀσχολοῦντο

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Τὰ ἀνελθόντα νε. εἰς χωρικὸς - μέ. ἐκκλίσαι, μέ. χρηματικὴ ἀμοιβή. ἢ ἀφίλοκερδῶς, ἀναλόγῃ κατόπιν βυμβωνίας.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημαῖοι, κατόροι κλπ.). Σέμπροι Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ... ἦσαν... ἀπρότεροι

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; Εἰς χρῆμα

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίαν εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται βυνάθῃ ἄνδρες καὶ ἐλάμβανον καὶ ἀμοιβὴν χρῆματα

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ὀχι

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπὶ ἔργαζαντο δι' ἀνέρεσιν ἐργασίας ; ... ἐπὶ ἔργαζαντο μόνον εἰς τὰ κτήματα τοῦ κυρίου των,

β) Ἐπὶ ἔργαζαντο ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. Ὀχι... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ἄλλως καὶ ἐργαζομένης... ὁδῶν... παρὸνδία... ἐργαζομένης

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...
 με ζωϊκὴν κόπρον. (φουγκί), βοῶν. ἡπιν. ὄνων
 ἡμιόνων. με καῦσιν. διαφόρων θάμνων. πού.
 ἀνέκοιτον. ἀπὸ τὸν ἀχρὸν. πού. οἱ ἐκρημιμοποιῶσαν
 διὰ θοορῶν

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... ἀπὸ τοῦ 1930. περίπου

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ἀπὸ τοῦ 1950. τοῦ σιδηροῦν ἄροτρον. γεωργικαὶ μηχαναὶ. δὲν ὑπάρχουν εἰδὲτι.

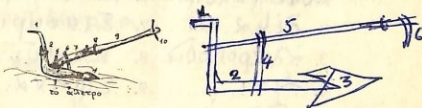
1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
 Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
 Ποῖος κατασκευάζε, τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; ἐκρημιμοποιεῖτο τὸ δίφτερον εἰς ἐλατὰ κτήματα, ἢ δὲ προμήθεια αὐτοῦ ἐγένετο ἐκ τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου. τὰ ζυγία καὶ ἐφτιαχταν μόνον τοῦ γεωργοῦ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Ἀντερόχειρο 4. Σπείθη 7. 10.

2. Ἀντεροπόδα 6. Κλειδί 8.

3. Ἐγχι 5. Σταβάρι 9.

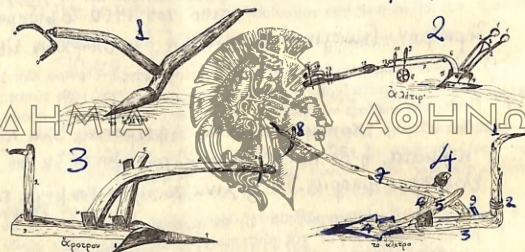

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... Δὲν ὑπάρχει. Τρακτέρ

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... Δὲν ὑπάρχει.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δέν. ὑπάρχει ..
 5) Μηχανή ἀλωνισμού .. Δέν. ὑπάρχει ..
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς - καθ' ἑναὶ τὸ
δικὸν του. ..

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ; Ἦτο ὡς τὸ ἐν' αὐρ. 4.

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <u>Ἀκρόχειρο</u> .. 6. <u>Σηάθῃ</u> .. 11.
2. <u>Δέρμα</u> .. 7. <u>Σταβάρι</u> .. 12.
3. <u>Ἐκτροπόδα</u> .. 8. <u>Κλιδοί</u> .. 13.
4. <u>Ζυγί</u> .. 9. <u>Σφήνκ</u> .. 14.
5. <u>Φτερά</u> .. 10. 15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

ἓνας τύπος ὁ κατωτέρω α.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Σπαθῆ.

καμπυλωτοῦ.

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

χειροβλήτω

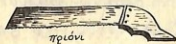

ἐκ ξύλου καὶ τελειωτικῶς ἐκ γιδήρου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.).....

Σκεπάρι. — ἀρίδα (ἀρηνάρι). ξυλοφάϊ (ἀρνάρι)

πριόνι. — κονφόρμουλα

πριόνι

ἀρίδα

πριόνι ἢ ξυλοφάϊ (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Παλαιότερον. βόες, ἡμίονοι καὶ ἡμίονοι.
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; βόες, πάντοτε. εἷς ἢ δύο. ἡμίονοι. εἷς, ...
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

Ὁ ζυγός εἶναι ἀναγκαῖος διὰ δύο ζῶα. Στὸ ἓν ζῶον χρησιμοποιοῦν λαίμαρξιν.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). ὡς ἀνωτέρω ἐκφῆμα. 2.

1. Ζυγός	4. λουριά
2. Ζεύλα	5. κρίκελι (βιδιερὸν)
3. Μπιζύλι	5. χούζι ἢ ἄν. ἔναι ζύλινον

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. εἷναι ἀκριβῆς ὡς ἀνωτέρω
6. χῆμα - 2

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτόν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

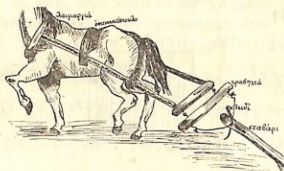
λεγεῖται λοῦρα, τὸ βχοινίον καὶ κρίκελι, τὸ βιδιερὸν ἢ χούζι, τὸ ζύλινον

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; ἀπὸ 1950

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; βάζουν βῶ ζῶον καὶ λαίμαρξιν, τὸ δένουν μὲ βχοινίον, τὸ ἐπλοῖον προδένουν εἰς τὸ κλετρόχειρο.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

με δείχνει τὸ κατωτέρω σχῆμα.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας παλαιότερον μόνον εἰ
ἄνδρες, ὄργωνον, ἐν ἡμέρῳ καὶ γυναικες.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Περνοῦν τὰς τρύλας εἰς τὸν
λαβρόν τῶν ζώων καὶ εἰς τὸν ζυγόν. Ὑβῆται ἐνὶ τῶν
ζυγῶν μετὰ τὸ βτάβηρι τοῦ ἀλκείριου καὶ τὸ ἐν τῶν διατῶν
ἐκείνου. Τὰ βτάβηρι προσδένονται μετὰ βραχύνια ἐπὶ τὰ κέρατα
τοῦ ἀλκείριου.
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
ὁμοίως ἢ μετὰ ξύλινον.....

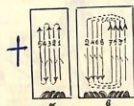
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα; μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
Ναὶ καὶ τὰ ἄλλα ἄκρα εἰς τὸ ἀλκείριον
χέριον ἢ ὅπου καὶ τὰ κατευθύνει.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

ὅχι.

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίες, ντάμιες, σιασιές, μεσδραδές κ.λ.π.);

Γίνεται με σπορίες.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν;

ὅχι. ἐβημειώνετο με καθέκ.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον; εἰς περὶ ὧν μετὰ. ὁρίζεται τὸ ἔδαφος διὰ βλαβερῆς (ὄρνου. δὲν πρὶν ἄροτρον).

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ὅχι. βαθιὰ καὶ κινυόμεν.

τὸ ἄροτρον. ὁρίζεται καὶ κρυστέρκ διατὰ μὴν. καυράφωται τὰ ἔδα.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.
Εἰς ἄλλα καὶ ὀργώματα,

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ὀργώνονται δύο φορές. Τὸν Μάιο καὶ τὸν Σεπτέμβριο καὶ ἐλέγχοντο, <ὀργώματα Ἀνοιξέως> καὶ ὀργώματα Φθινοπώρου>. Τὸ Φθινόπωρο ἐβλήφοντο τὰ δημητριακὰ,

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δύο φορές. Ἐκτετὸν αὐχρῶν καὶ τὸ πρῶτο λεγόμενον ἄηται ὀργώματα, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διβόλισμα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν.
Ἐν ἑτὼς

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;
Ὡς ἀνωτέρω. Δύο

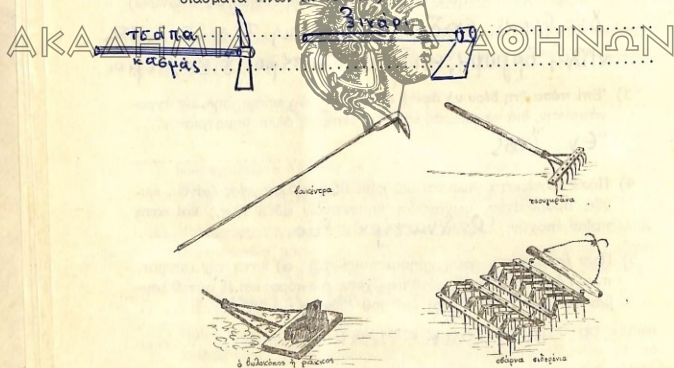
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;
τὸ βλοσυροβάκκουλο

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργώματα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἣ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; Μὲ τὴν βουκέντρα (ἢ κέντρα) πού ἐστὶ κατω. μέρος ἔχει βιδηραῦν ἑλᾶσαι. ἢ μὲ τὸν καρμά.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); μὲ ἔργατες οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται μὲ καρμάς ἢ ζινάρια καὶ παίζουν τὸς ἐνὸς τοῦ χωματός ἢ ἰσοπεδῶνουν τὶς ἀντακίς.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων.)

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Κασμάς - Τσάλα - Ξιγάρι - Σκαλιετήρι - Τσουγκράνα -
(χράβαρο)

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
Ὅλα τὰ πρόσωπα τῆς οἰκογενείας. Ὁ ζευγολάτης ὀργώνει
οἱ δὲ ὑπόλοιποι βοηθοὶ ἐκείνου ἰσοπεδώνουν κ.λ.η.

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἴδους. Ἐκαλλιεργούντο τὰ ποσειδάκια, ἡ πορὶ κεντὸ
οἱ πόροι, μέγα βεῖ, αὐλάκια καὶ ἐν βυσχίᾳ
ἐποτίζαντο ἑκαλίζαντο κ.λ.η.

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ... Τὰ ἴδια καὶ ἐκρη-
βικοποιούντο γιὰ βιτάρι. Τριφύλλι ἐσηένετο...
πικριὰ τερον... Σήκερον... ὄχι

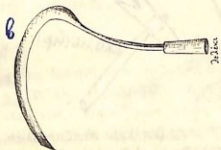
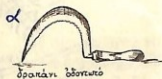
9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. Ἐφυτεύετο... εἰς αὐλάκια... ἢ εἰς γανθία
(λαίκους)

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερίσμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
με τὸ δρεπάνι..... βχῆμα α'.....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....
Ἰδιὸν μόνον τὸ βχῆμα α'.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Θερίζοντα μόνον με δρεπάνι.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
ἦτο ὀδοντωτὴ ἢ... εἶδ. τὸ ἀνωτέρω
 βχῆμα α'.....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
ὁ σκελετὸς ἦτο ξύλινος καὶ δέν. εἶχε
 ἰδιαιτέρου ὀνόματος. Ὁ κόκκος ἐλέγετο
 «δρεπάνι».....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) Τὰ ἤνθρεαζον ἐκ τοῦ ἔμφορίου...

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Ὅλα ἐθερίζοντο μετὰ δρεπάνων... Τὰ ρεβιθία καὶ ἡ φακὴ ἐξεφρίωντο διὰ τῶν χεερῶν.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

Πρίην εἰς ἀνόβαν τοῦ ἐκ τοῦ ἔδαφους

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)

Λέγονται ἀνοβερία

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθετοὺν ἐπὶ τοῦ ἔδαφους τὰς χεριές

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Δύο-δύο χεριές

δένονται ἀπὸ τοὺς θερισταί, καὶ κάνουν τὸ χερόβολο
ὁ χερόβολος δένονται σταυρωτὰ πρὸς τὸ μέσον μέρος
ὁ κερὸς καὶ κάνουν τὰ δέματα. Αὐτὰ ποὺ
δένονται τὰ δέματα γίνονται δεματικά

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. *Α. ὁ. ΧΕΡΙΕΣ, ΚΑΙΝΟΥΝ. Τὸ ΧΕΙΡΟΒΟΤΟ...*
καὶ .δὲ. ΧΕΙΡΟΒΟΤΟ... ΚΑΙΝΟΥΝ... ἔΝΑ... ΔΕΜΑΤΙ.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

καὶ ἄνδρες, καὶ γυναῖκες, συνήδου. ἀμφιγυναῖκες
ἔν. ὑπαίχουν. ἐπαγγελματῆαι... θεριστάι...

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'

ἀποκοπὴν (ἐξοκτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *Συνήδου. ὁ. καὶ ἔνα*

θερίζει τοὺς δίκαιους τοῦ ἄν. καὶ οἱς βάλλει ἐργάται
τοῦς πληρώνει εἰς χρῆμα μετὰ φαγητοῦ....
(τοὺς ταῖζει).....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *ἔν. ἔφερον τιποτὴ*
πρὸς προφύλαξιν τῶν χειρῶν οὔτε περιεβάλλοντο
εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ
αἰσθάνωνται κόπωσην.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Ναί.*

*Βυνήδωρ. Ἀρχίξαν. Δευτέραν. Ἀλεξανδρὸν
πάντως. ἢ Τρίτην.....*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ναί. Ἐτραγουδοῦσαν*

*διαφορεθὲς δημοτικὰ : Πέραβε. Ἐνα καλοκαίρι. Καίτω
ἐπὶ ῥιμμά. τὸ βαδύ. Μὲν' αὖτις παλαιὰς τ' ἀλὼνι
ὅλα τὰ πουλάκια. κ. αἱ.....*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυρωθῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

*Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Ἀρμύραν. ἀθέριστο. ὅτε μέρον. καὶ τὸ
βίταρι. εἶναι καλόν. τὸ θερίζαν. σταυρωθῶς
καὶ τὰ βράχια τὰ ἐλκερῶν. ἐπὶ τοὺς σταυρωθῶς
καὶ ἔτοποδετοῦσαν τὸν σταυρὸν εἰς τὸ
εἰκόνισμα. τὴν ἐπομένην χρονίαν τὴν
ἔρρικνον. ὅτεν. ὁ πόρον.....*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

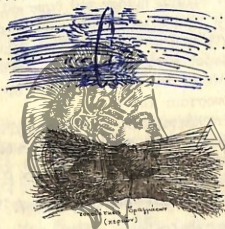
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν.....
.....
.....*

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. *Τὰ δεμάτια ἐδέοντο ἀπὸ τὸν ἄνδρα μὲ δύο σελαντίνες καὶ χωρὶς ἐργαλεῖο. ἢ κατωτέρω.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; *Συνεκentrώνοντο εἰς τὸ ἄλωνα καὶ ἐκινοντο θυμνικῶς.*

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; *ἤλθεν τῶν 100 ἐτῶν*

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Ἀπρ. 10... ἢ Μάιο.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Μὲ τὸν καμὰ ἢ τὸ ζινάρι... καὶ...
ἀπὸ τοὺς καλλιεργηταίς... ἔρχεται
δὲν ἔβαζον... διότι... δὲν εἶχαν ποσότητα.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Τα ζῶα ἐτρέφεον μόνον μὲ ἄχυρον καὶ ξηρά χόρτα πεσερχόμενα ἀπὸ τὸ βοτάνισμα τοῦ τοῦ ἢ ἀπὸ ἄλλων χόρτων... ποὺ ἐφύτρωνεν μόνον τὰν εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ἔβαν... δχετικῶς μετὰ...
.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Τὴν ἀνοιχτή καὶ ἐξερρίκετο...

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας) μὲ τὰς χεῖρας ἢ ἐκώητετο μὲ τὸ δρέπανον...
ὁλοῦ ἦτο... ἀρκετὰ... ἀνητηγμένον.....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Δέν. ἐδίνετο... τὸ... χωρίον...
 Σηλῶν... ἡλιαζέτο, ἐξηρκίνετο... καὶ...
 μετεφέρετο εἰς... τὰς ἀποδύκας.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμὸν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετῆγείραντο... τὰ δεμάτια... ἀπ' εὐθείας... εἰς...
 τὰ ἀλώνια... τὰ οὐοῖα... εἶχον... κατασκευάζοντο...
 εἰς τοὺς ἀγρούς... καὶ ἐκ βῶτος... εἶχε... τὸ...
 ἰ.δικόν... τὸν.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗ τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν δεμάτια. Εἰς τίνος τόπου λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνία, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σῶρον;

Υπάρχει καθαρῶς ὁ τρόπος τοποθέτησεως.....

Θεμωνοῦνται εἰς εὐθείαν καὶ τὰ δεμάτια... ἐτοπα-
 δεῖν... τὸ ἐν ἐνὶ τῷ ἄλλῳ.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος), ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον

χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; Ὑπῆρχον... ἀπὸ...
 ἀνέκαθεν... ἀλώνια... καὶ ἐκεῖ... ἀλωνίζοντο...
 καὶ ἐχωρίζοντο... τὰ δημητριακὰ.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; τὰ ἀλώνια... κατασκευάζοντο.....

ὁνίζοντο... εἰς τοὺς ἀγρούς... καὶ εἰς...
 β.μ.τιον... εὐαίερον.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Καθ' ἑνα εἶχε τὸ ἰδικόν του.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχίζει ἀπὸ 20^{ου} ἰουνίου εἰς 15^{ην} Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

ἔχουσιν καὶ χωματάλωνα καὶ πετράλωνα ἔχοντα σχῆμα κυκλικόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου) ; καθάρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων). καθαρίζονται τὰ ἀλώνια δια κοπῆς

(ξιδάρισμα) τῶν χορτῶν καὶ εἰς δριμύνη μόνον μέρη γίνεται ἐπάλειψις διὰ μείγματος κόπρου βοῶν. Τὰ πετράλωνα καθαρίζονται μόνον εἰς τὰς ἐκτὸς τῶν πλακῶν καὶ ἐκοντίζονται.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... 20^η 1^η

ἀναφύεται μόνον ν.α. τὴν ἐναρξίς τῆς ἡμέρας Τρίτης.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοδήποτε ἄλλον.
 ἔτοποδίζονται τὰ δέματα κυκλικῇ γύρῃ ἀπὸ
 τὸν ἀλωνόφυλον (ἐπίτερον) ὁρμαῖα ἐπὶ μιᾷ ἡμέρᾳ
 πρὸς ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀποξήρανσιν. ἐν συνεχείᾳ ἐκ-
 πτόντα τὰ δέματα καὶ θοκροῦσθαι. ὅλην ἡμέραν.

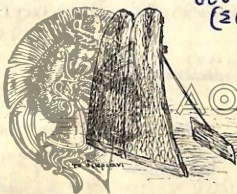
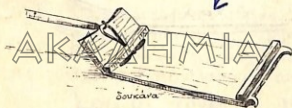
- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχυῶν διὰ τῆς χρησιμοποιο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). διὰ βοῶν - ἀλόγων ἡμιόνων.
 α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεύς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ξύλινος στύλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουργος, βουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου εξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρῃ», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.
 ... ὡς ... τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα.

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στύλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειᾶς
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸ
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτω

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ὡς εἰς τὸ
ἀνωτέρω βχέδιον μόνον χρησιμοποιοῦν «λαίμαρχες»
καὶ ὄχι ξύλον ἀνω ἀπὸ τῶν τράχηλον τῶν ζώων
τὰ ζῶα ἐπίκεινται προβάλλονται καὶ μέσση
περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστων ζῴου. Ὁ βτιγερὸς
ὑπάκει πάντοτε.

- γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

ὄχι δὲν χρησιμοποιεῖται ἡ
δουκάννα
(σβάρνα)

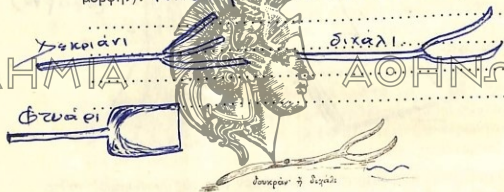

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; . . .

ὄχι δὲν ἀπαντᾶται κατὰ τὸν ἴδιον τρό-
πον ἠλωνίζοντα καὶ τὰ ὄσπρια . . .

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλώνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακοπύεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Ἀπὸ... τὰ τε
 τοῦ... ἀλῶν... ἀπὸ... «κάρη δὲ ἡλίου»
 μέχρι... βασιλεύει... ὅτι μένει...
 συνεχισθῇ τὴν δευτέραν ἡμέραν...

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Τὸ... δουκράνι... τὸ διχάλι... τὸ φτυαερί...

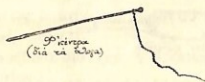
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλῶνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχυν; ; Τὸ... χυρίζει... κυκλικῶς... φέρσκει...
 τὰ... ἀκόπ... βτάκ... ἐπ' αὐτῷ...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζῶων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι' ἀλλαχοῖ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

διὰ τὰ ἀλογα τὴν βίτσα
 διὰ τὰ βόδια καὶ κοινὴ μαυρὰ βέργα...

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Ἀπλῶν λέγεται «ἀλωνιά»

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

λέγεται «παράδωμα»

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλῷ βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιᾶτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

καὶ οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ καὶ ἐλαφρὰν ἀλωνιάτες, δηλαδή, βυγχαφριανούς, ὅχι εἰδικούς. ἀλωνιάτες

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὁχι... τὸ κοπάνισμα δὲν ἐβυνυθίστο πού καὶ πὺ καμμιὰ φορά καὶ ἐπὶ λίθῳ

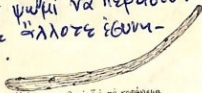
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Εἶχαν κόπανον. Ἀπλῶν μετὰ ἐνα τυχαῖον χονδρὸν ξύλον (βτυλιᾶρι). τὸ κτυποῦν

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;

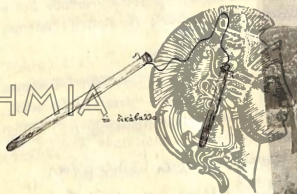
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.) *ἔεν... εἶχε... ἀριθμεύον...*

*τῶν... χρόνον... καὶ... χιτῶνα... ἐν... δημητριακῶν
(βιταριῶν) διὰ νὰ κάνουν ψωμί νὰ περάβουν μεχρι
νὰ ληνύθουν. οὐδέποτε ἄλλοτε ἔβυν-
θιζετο τὸ κοπάνισμα.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; *ἔην... ὅποιο... δὴ ποτε... ἡρῶν...
ταῖς οἰκογενείαις... καὶ... μόνον... ὅχι... ἐκὰ...
ἐκτὸς...*

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπάνιζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτο-
 μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους,
 παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) **κρατεῖν**
λίτρον... **βιάς** **χείρας** (χείρᾱ) **καὶ κοπῆν**... **τὰ βία**
μόνον... **τὸ ὑπόλοιπον**... **τὸ γετεῖν**... (ἐν
καλαμῷ.)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
 ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
 συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Ὅχι... **οὐτε**... **τραγούδι**... **ἐλέγοντο**
οὐτε... **δίστιχα**...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
 Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγρά-
 ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Οὐτε... **ἐγίνε**... **οὐτε**... **δὲ**... **γίνε**... **διὰ**... **τῆς**... **κατὰ**...
τὴν... **τέλειον**... **ἢ**... **ἐπὶ**... **τοῦ**... **ἀλόνου**...

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα ; (ἐν
 Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται
 τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο ; (εἰς Κρήτην :
 θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι)
 καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... **λέχοντι**... **παιρῶν**...

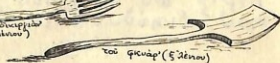
καὶ... **σωρεύεται**... **μὲ**... **τὸ**... **δικριάνι**... **τὴν**
δικριάνι... **καὶ**... **τὸ**... **φτυῖν**...

τοῦ δικριάνι (ἐξ ἀλόνου)

τοῦ δικριάνι (ἐξ ἀλόνου)

τοῦ φουρά (ἐξ ἀλόνου)

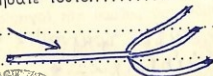
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; ἐπίμηκες
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐπιμονεῖν τοῦτο. **Καρφώνετο...**

ὅτ' ὁ βίτις γερὸ κλαδευτὴρ ἢ τοῦ κοῦρι καὶ ἐμβόλιζε τὴν βελτίωσιν τῆς ἐσοδείας. Νὰ γινῇ δηλαδὴ τοῦ βίτις τὴν ἐπομένη χρονία τοῦ γερὸ καὶ καρπὸν ποῦ τὰ θέρηται καὶ τὸ τοῦ κοῦρι. ἔλθῃς ὅτ' ἡμέρα τοῦ βίτις ἐρρίπτον πύτραν ἢ ἐμβόλιζε τὸ βίτις τοῦ βίτις νὰ εἶναι δηλαδὴ τὸ βίτις ἐξέρχεται τὴν πύτραν.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.)

Μὲ τὸ δεκρινάνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ; **καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες - καθίνας τὸ δικὸν τῶν ἐργασιῶν - λιχνιστῶν - δὲν... ἐβαλόν.**

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνῃται δεύτερον ἀλῶνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ; **ἔλθοντο κομπατάχαι. ἔχωρίζοντο καὶ τὸ δρομήνι καὶ τὸν δρομήνι πάλι ἀπὸ τὸ ἴδιον, τὰ ἐρρίπτον πύτραν τὸ βίτις γερὸ νὰ τὰ πύτραν ὁ ἀλῶνισμὸς παύει διηκιδυνε τὰ ἀλῶνισμα ἢ ἐκὸς ἐκὸς ἐκὸς.**

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶνισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο ... *Δέν... ἐξένετο... δέν. τερα. ἀλώνεμα*
εἶδικαὶ... χιὰ τὰ κομπάσταχα. ἐπομάμ. δέν...
εἶχε... ἰδιαιτέρη. ὀνομακβία...

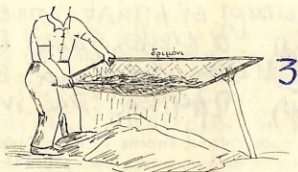
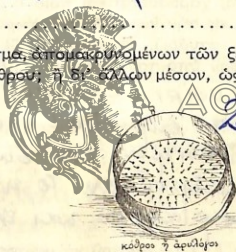
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ά.) ;

Μὲ τὸ δρομόνι
Σκεδὶά βρασμα κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 2

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δρομόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Λιχνίσματα μετὰ τὸ δεκρίανι. Ὅταν ἐβρίθην
τὰ ἄχυρα, ἐλιχνίζετο ὁ καρπὸς μετὰ
τὸ φτυάρι.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμοὶ τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. *Ναι. ὠρῶνταν μετὰ φτυάρι.*

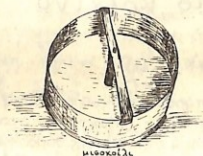
Σταυρὸς ἐν ἐκφύσεσιν
μετὰ τὸ ὠρῶμα ἐκαρφώνετο τὸ δεκρίανι
εἰς τὰ κέντρα τοῦ σωροῦ ὑπὸ τὸ ἐβρίθην
καὶ ἐμεινόνταν ἐν τῷ σωρῷ μετὰ
τὸ δεκρίανι καὶ ἐκυνόντην πάλιν καὶ τὸ
ἄχυρον.

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτου, κριθῆ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. *Πρὸς κύνημα δὲν ἀναστρέφοντες τὸ βιτάρι ἐκ τῆς ἀποθήκης τῶν 1000 δεκάτων κλπ. ὁ κρητὸς αὐτῶν δεκάτης ἐλίσσεται ἐπὶ τὸν καὶ δὲ ἐκπύλλαι ἐπικρύνετο ἀποκρυπτικῶς πρὸς τὸν ἀπὸ ἐνα ἐπιπλοῦς.*

γ'. 1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Με ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἐμφράτω μὲ τὸ μπουγγέλο
 ἕνα μπουγγέλο περὶ τοῦ 4. ὁκάδης
 προκειται περὶ τοῦ καινῷ κενέ...

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ χυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΔΙΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Τὸ ἀγροφυλακιάτικο καὶ τὸ ἀλωνιάτικο
 πολὺ παλαιὰ ἦτο καὶ τὸ παπαδιά
 τικο.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ἀποθηκεύετο εἰς τὰς αἰκίας
 εἰς καναπέδες (ἀμφορείαι) ἢ κεθόνια.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

1917

- Εἰς τὴν οἰκίαν μετ' ὁ κόβκινο.

- Ναί. Πίνεται, γαυρός και κερνίζεται. Εί. Τό εἶκον
Γάκι. Τό φθινόπωρο πρὶν βῆται ἐπὶ τὸ γῆδρο καὶ
ἄρου χεῖτορ' ἡδὺ δὴν εἰσται.

πρός ποιόν σκοπόν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .

Α. Π. Α. ... λέγει. Σταυρός, και φυλασσεται. Α. Π. Α. ...
 τὸν ἐνοχλὸν τοῦ δαίμονος μέχρι τῆς θοοῦ ἐνός
 ἀνακατεῖται τὸ εἶδος
 Α. ΕΘΕΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ ΘΟΟΡΟ ΚΑΙ ΘΕΙΣΤΕ

- ΣΤΙΣ 23 ΙΟΥΝΙΟΥ ΑΝΑΓΕΥΧΑ ΝΥΡΑΙ.....

ὥρ' αὖθις βραδυνή... εἰς... τὸ... τριβύτατον
τοῦ... χωρίου... εἰς... βυθίον... διπλασί-
ον... συναντῶνται... τρεῖς... ὁδοί...

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Δέν ἔχει ἰδιαιτέραν ἀνάγκην· ἀλλὰ λείποντα
ἐννοούμε φωτιά.

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παῖδιά, ηλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

Παῖδιά 18 ἐτῶν περιηοῦ.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουσιν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουσιν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; τὰ συλλέχουσιν
τὰ ἰδία τὰ παῖδιά κλεφτοὶ ἀπὸ φράκτε
ἢ ἀπὸ εὐλῆς βηιτιῶν.....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ μεταφέρονται ἐν κάρκασι τῶν
εἰς τὸν τόπον τῆς πυρᾶς.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Μόνον ημεδαῶν...
καὶ λέγουσιν· «πληθύνε τὸν καλόν...
καὶ ῥόγῃ χιὰ νὰ εἶναι ὁ καιρὸς...
εὐνοϊκός· ὅτῃ βραβεύεται».....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Δὲν κορεύουσιν μόνον ημεδαῶν ἐπὶ κῆν
ἀπὸ τοῖς φλόγῃ ἀνδρες γυναικες
καὶ παῖδιά.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγίᾳς κλπ.) ...

...καίχονται... ζύζα... καὶ... φτίρη... χιτῆνα...
βράζει... πολύ... καὶ... κκι... φλόγα...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ...

οχι

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Θραυ. II, 16 / 1970, σ. 26

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αθανασίου Ζοζαγιά

Πανέρ, Ζύγιος εξαδάκτος γιαμπά

Ζουρμουκάκι, Ζύγιος τετράδακτος
γιαμπά, 470άρι.

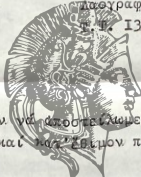
ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡ/ΡΕΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
2/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜ.ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 31.
ΑΡΙΘ.ΣΧΟΛΕΙΟΥ 21.

Π ρ ό ς

Τήν 'Ακαδημίαν 'Αθηνῶν
Κέντρον 'Ερεύνης τῆς 'Ελληνικῆς
Γεωγραφίας, 'Αναγνωσταροῦλου 14
Τ.Τ. 136.

Εἰς 'Αθήνας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

"Εχομεν τήν τιμήν νά ἀποστείλωμεν Ὑμῖν Ἑρωτηματολόγιον
διά Γεωργικά ἔργαλεῖα καί νά ὑποβῶμεν πυράς δεόντως συμπληρωμένον
διά τά καθ' Ὑμᾶς.-

Ἐν Ἀρτεμισίᾳ τῇ 20ῇ Μαρτίου 1970

Μετά τιμῆς

Ὁ Διευκτὴς τοῦ Σχολείου

(Signature)

Καροῦντζος Ἀθανάσιος